

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 9. An effectus mali ex peccato sequentes sint saltem moraliter, vel ad culpam imputabiles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

Dixi n. 33. tales effectus non ideo posse dici 40.
peccata, quòd ex peccato sequantur; nam ejuf-
modi effectus externus potest aliunde esse pecca-
tum, si nempe sequatur, quando adhuc est status
libertatis, & compleat actionem internam ma-
lam in ratione peccati externi, sic homicidium
secutum ex ebrietate non plena, pollutio extra
somaum exturpiloquio, sunt utique peccata,
in quantum subsunt actuali libertati, & com-
pleat volitionem actualem occidendi aut se de-
lectandi venereè.

Q. 9. An effectus mali ex peccato sequentes, sint 41.
saltem moraliter, vel ad culpam imputabiles.

R. §. 1. Si prævisi non fuerint, non sunt impu-
tabiles ad culpam, quia nullo modo sunt volun-
terii, uti dictum est à n. 30. E contra si sint præ-
visi & intenti, hoc sensu sunt moraliter impu-
tabiles, quòd culpabiliter sit posita causa, ex qua
re ipsa sequantur, & ideo in æstimatione pru-
dentium illi causæ attribuantur: si tamen volun-
tas sit retractata, aut si fuerint quidem prævisi,
attamen non fuerit potestas vel obligatio illos
impediendi, non est nunc culpa, quòd sequan-
tur, & hoc sensu non erunt nunc moraliter im-
putabiles, sed tantum physicè. Vide dicta l. 1. à
n. 757.

§. 2. Effectus malus intentus vel prævisus ex 42.
causa illicitè posita, est suo modo æqualiter im-
putabilis, sive sequatur post, sive ante volunta-
tem retractatam, aut quando non est amplius
potestas illum impediendi, ita Arr. Lugo de peen.
d. 16. à n. 443. Dicast. de peen. d. 9. à n. 27. Rhod.
hic d. 1. q. 2. l. 2. §. 1. Herinx d. 5. n. 72. alique
contra Henric. Avers. & alios multos. Probat, 1.

C 2

effectum

effectum posse alicui imputari, est posse alicui attribui tanquam causæ liberæ, quod sequatur, sed siue causa sit retractata siue non, siue nunc sit siue non sit potestas impediendi, verum est, quod effectus sequatur ex illa causa, quæ poni non debuit, & tamen liberè posita est cum intentione vel prævisione talis effectus, adeoque attribui potest & in eam causam referri, quod sequatur, ergo. 2. Multi effectus & miseriæ, quas patimur, imò peccatum originale, quod contrahimus, imputatur peccato Adami, quamvis hoc peccatum sit retractatum, ne sit nunc in potestate Adami vel nostra hos effectus impedire, ergo idem est in aliis effectibus malis à causa mala sequentibus. 3. Si effectus malus non imputatur, quando causa est retractata, ergo qui Titium lethaliter vulneravit volens occidere, si statim post peccatum eum facti, & mors postea sequatur, non incurret irregularitatem, atqui incurrit, nec sum juvat retractatio, uti dicitur l. 7., quando de irregularitate, ergo. *Conf.* nam si mors sequatur post retractationem, qui vulneravit, punitur tanquam homicida, alioqui non ita puniendus, si mors non sequeretur, ergo mors illi imputatur. Ratio à priori est, quia illa retractatio aut succedens impossibilitas impediendi, neque facit, ut re ipsa liberè posita non sit illicita causa talis effectus intenti vel prævisi, neque facit, ut illa causa careat influxu in talem effectum, ergo nec impedit dependentiam à tali causa, ergo nec imputabilitatem.

43. *Obj.* Per retractationem tollitur ratio voluntarii à peccato præterito, posita enim retractatione non manet habitualiter, ergo nec effectus

ctus postea secutus erit voluntarius, ergo nullo modo imputabilis. R. 1. Si peccatum retractetur ab homine, sed à Deo necdum sit remissum, manet peccatum habituale in ratione offensæ & ad culpam ac pœnam imputabile, ergo saltem tum imputabitur effectus. R. 2. Per retractionem tollitur ratio voluntarii à peccato, quoad tempus secuturum, e, quoad tempus præteritum, n., id est, retractatio facit quidem, ut peccatum non amplius sit actu volitum, ideoque pro nunc dicitur non voluntarium, attamen retractatio non facit, ut pro præterito non fuerit voluntarium, jam verò effectus sequitur ex peccato ut præterito, & planè per accidens se habet retractatio, æqualiter enim sequitur, sive accedat retractatio sive non, & sive pro futuro maneat volitum sive non, quia effectus non respicit hanc continuationem sed causam liberè positam, cum inciperet peccatum, ergo retractatio nihil ad rem facit.

Inst. Si talis effectus adhuc imputetur, vel ergo ad culpam, vel ad pœnam; non ad culpam, uti n. 41. dictum est, quia non est nunc culpa, quod sequatur; nec ad pœnam, quia hæc antecedenter fuit debita, nec debetur nova, nisi accesserit nova culpa. R. Imputatur præteritæ culpæ, non quòd nunc sit aut dici possit culpa, sed quis referri debet in culpam præteritam veluti causam, eique attribui velut effectus, sicuti combustioni attribuitur damnum proximi, fomes peccati attribuitur peccato Adami, quamvis nec damnum illud, neque hic fomes sit peccatum vel culpa.

§. 3. Si causa talis effectus mali fuerit hic & 44.

C 3

nunc

nunc licita, & rationabilis causa adfuerit posendi illam, quamvis praevideatur effectus malus ex illa secuturus, hic non erit imputabilis ad culpam, dummodo non intendatur, nec sit periculum consensus in illum vel illius delectabilitatem, uti cum communi *Tann. d. 4. q. 8. n. 115.* Potestque videri *Busemb. relatus l. 3. p. 1. n. 920.* Item illa, quae ibidem addidimus à n. 922.

45. §. 4. Si cogitatio incidit de effectu malo forte secuturo ex causa male, sed adhibita fuit praecautio, qualem viri prudentes iudicant sufficientem esse ne sequatur vel ne imputetur, licet sequatur effectus, non imputabitur ad culpam, uti nec tum, si timor incidit, sed hunc correxit prudenter sibi persuadendo timorem esse inanem, uti rectè *Vasq. Tann. n. 63. Gob. n. 39. 3.* Si autem levis tantùm cogitatio occurrerit de periculo, vel per negligentiam venialem major de liberatio sit praetermissa, effectus sequens non potest nisi ad culpam venialem imputari. Quod si quis per experientiam sciat tales timores vel cogitationes incidentes ordinariè esse vanas, habet sufficientem causam contemnendi, licet forte per accidens aliquid mali ex operatione sequatur.

46. §. 5. Si causa effectus mortaliter mali fuerit tantùm venialis, quamvis hic effectus fuerit pravus, non posse nisi ad veniale imputari docent *Sanct. de Matr. l. 9. d. 45. n. 19. Less. Dicast. Gob. alique cum Diana p. 1. t. 7. R. 65. & Burgh. cent. 3. cas. 4.*, quamvis alii apud *Tann. à n. 111.* dissentiant, putentque imputandum etiam ad mortale, saltem si effectus malus sequatur ex causa veniali spectante ad eandem materiam,

cujus

eius est effectus, uti si pollutio sequatur ex turpi joco venialiter tantum malo; sed ratio priorum est, quia talis effectus non est in se volutus nec in se liber vel moralis, sed tantum in causa, ergo non videtur habere majorem malitiam, quam sua causa.

An effectus mali sequentes ad peccatum sint confitendi, dicitur l. 6. p. 2. à nu. 943. Quomodo autem effectus ignorantiae vel erroris vincibilis sint imputabiles, dictum est l. 1. à n. 755.

Q. 10. An illa, quae inadvertenter fiunt ex consuetudine peccaminosa, sint peccata. R. Non esse, uti satis constat ex dictis, cum hic & nunc non sint voluntaria. Tenet tamen communis sententia cum Lugo de Pœn. d. 16. n. 206. esse obligationem emendandi talem consuetudinem, ex qua sequuntur effectus de se mali & retinentes malitiam objectivam, quando fiunt, licet indeliberate sequantur: an autem confitendi sint, si talis consuetudo culpabiliter maneat, dicitur l. 6. p. 2. à n. 973.

Q. 11. Quanam, etiam indeliberate facta, censeantur retinere malitiam objectivam & quanam objecta censeantur intrinsece mala.

R. Ad 1. Illa retinent malitiam objectivam, quae hoc retinent, propter quod aliàs prohibentur, ita ut si ad illa accederet sola advertentia & libertas, hoc ipso essent formalia peccata: è contrà, si præter advertentiam vel libertatem etiam aliquid aliud ipsis desit ad illud esse, propter quod prohibentur, non retineat malitiam objectivam; v.g. homicidium manet violatio juris alieni, pollutio innaturalis manet damnosa pro-